

חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 6), תשל"ב-1972 *

1. בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, סעיפים 542 עד 546 יומנו כסדרם 559 עד 563 ולפניהם יבוא:

"חלק י"א: בירור קבילות חיילים"

542. כל מקום שמדובר בחלק זה על חייל, אין משמעותו אלא חייל כהגדרתו בסעיף 1.

סייג ל"חייל"

543. (א) שר הבטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, ימנה נציב קבילות חיילים; תקופת כהונתו תהיה חמש שנים מיום מינויו.

מינוי נציב קבילות חיילים

(ב) הודעה על מינויו של נציב הקבילות ועל מענו תפורסם ברשומות.

544. אלה רשאים להגיש קבילה:

קבילה של מי

(1) אדם הרואה עצמו נפגע במעשה כאמור בסעיף 547 שנעשה לגביו בזמן היותו חייל (להלן – החייל הנפגע);

(2) בנו, בחר, אחיו או אחותו של החייל שנפגע אם מלאו להם 16 שנה, או הוריו או בן-זוגו של אותו חייל, ובאין אחד מאלה – מי שנחבקש מאת החייל הנפגע לעשות כך.

545. (א) קבילה תוגש בכתב במישרין לנציב הקבילות, תיחתם ביד הקובל ויצוייגו בה שמו, מספר הדואר הצבאי של היחידה שבה משרת החייל הנפגע, מספרו האישי ודרגתו; הגיש את הקבילה מי שחדל מלהיות חייל, או אדם כאמור בסעיף 544 (2), יצוייגו בה, בנוסף לפרטים כאמור של החייל, גם שמו ומענו של הקובל.

(ב) קבילה של אסיר או עציר תוגש במעטפה סגורה למפקד מיתקן הכליאה הצבאי שבו הוא מוחזק, והמפקד יעביר את המעטפה, בלי שיפתחנה, לנציב הקבילות.

546. קבילה ניתנת להגשה על מי שבזמן עשיית המעשה כאמור בסעיף 547 היה חייל או עובד בשירות הצבא שחוק זה חל עליו על פי סעיף 8 (2) והוא אף אם ביום הגשת הקבילה שוב אינו חייל או עובד כאמור; הקובל יפרש בקבילתו את זהותו של האדם שעליו הוא קובל, ואם אין בידו לתאר זהותו ימסור כל פרט שבידו המסייע לזיהויו.

קבילה על מי

547. (א) נושא לקבילה הוא מעשה שנתקיימו בו כל אלה:

קבילה על מה

(1) הוא פוגע במישרין בחייל הנפגע או מונע ממנו במישרין טובת הנאה;

(2) הוא נוגע לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת;

(3) הוא בניגוד לחיקוק או לפקודות הצבא, או ללא סמכות חוקית, או בניגוד למינהל תקין, או שיש בו משום נוקשות יתירה או אי-צדק בולט.

(ב) לענין סעיף זה, "מעשה" – לרבות מחדל ופיגור בעשייה.

* נחקל בכנסת ביום י"ג באב תשל"ב (24 ביולי 1972); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1014, תשל"ב, עמ' 417. 1 ט"ח תשט"ו, עמ' 171; חשי"ח, עמ' 122; תשכ"ג, עמ' 120; תשכ"ד, עמ' 148; תשכ"ט, עמ' 193; תשל"ל, עמ' 20.

548. בקבילות אלה לא יהיה בירור:

- (1) קבילה על החלטת רשות מאשרת כאמור בסעיף 441;
- (2) קבילה על החלטת הרמטכ"ל לפי סעיפים 167 או 167א;
- (3) קבילה על החלטת הרמטכ"ל לפי תקנות 8 או 12 לתקנות-שעת-חירום (עבירות תנועה - דין חיילים), תש"ט-1949²;

(4) קבילה על פעולה שיפוטית של בית דין צבאי או של שופט בית דין צבאי או של בית משפט צבאי אחר או של שופט חוקר;

(5) קבילה בענין התלוי ועומד בבית דין צבאי או בבית משפט אחר, בפני שופט חוקר או בפני קצין שיפוט, או קבילה בענין שבית דין צבאי או בית משפט אחר או שופט אחר או קצין שיפוט הכריעו בו לגופו;

(6) קבילה על פעולה שיפוטית של ועדה שכוננה על פי חיקוק או של חבר מחבריה במילוי תפקידו כחבר הועדה;

(7) קבילה על מעשה שהוא עבירה שעליה הוגשה תלונה לפי סעיף 226 או שבקשר עמה מונה קצין בודק או שופט חוקר.

549. ואלה קבילות שלא יהיה בהן בירור אלא אם מצא נציב הקבילות שיש סיבה מיוחדת המצדיקה את בירורן:

קבילות שבירורן מצריך סיבה מיוחדת

(1) קבילה כענין שניתנה בו החלטה שעליה אפשר, או היה אפשר, להגיש על פי דין השגה, ערר או ערעור, והוא אינו מסוג הענינים שסעיף 548 (5) דן בהם;

(2) קבילה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו נסבה הקבילה, ואם המעשה נודע לקובל מאוחר יותר - מהיום שבו נודע לו המעשה;

(3) קבילה שהוגשה לאחר שעברו מאה ושמונים יום מהיום שבו חדל החייל הנפגע להיות חייל.

550. (א) משהוגשה קבילה, יפתח נציב הקבילות בבירורה, זולת אם ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 544 או שאינה ממלאה בפרט חשוב אחרי סעיף 545 או שאינה בגדר סעיף 546 או בגדר סעיף 547, או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיפים 548 או 549 או שהיא קב"טרנית או טרדנית.

פתיחת הבירור

(ב) במקרים האמורים בסעיף קטן (א), יודיע נציב הקבילות לקובל בכתב, שלא יטפל בקבילה, ויצייין את הנימוקים לכך.

551. (א) נציב הקבילות רשאי לברר את הקבילה בכל דרך שיראה ואינו קשור להוראות שבסדר דין או בדיני ראיות.

דרכי הבירור

(ב) נציב הקבילות יביא את הקבילה לידיעת האדם שקובלים עליו ולידיעת מפקדו ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה, והוא רשאי לדרוש מהם כי ישיבו על הקבילה תוך התקופה שיקבע בדרישתו.

² ס"ח תשי"ט, עמ' 300.

(ג) על הכירור בפני נציב הקבילות ובפני מי שהוא הסמיך לכך יחולו הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, בשינויים לפי הענין, וכן יחולו הוראות סעיף 27 (ב) לחוק האמור על אדם שאינו חייל שהוזמן להתייצב בפניהם.

(ד) ראה נציב הקבילות שאדם אחר עלול להיפגע מעצם הכירור או מתוצאותיו, יודיע לו הנציב על כך ויעמיד לרשותו, בדרך שיראה לבכון, את חומר הראיות הנוגע לאותה פגיעה.

(ה) האמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) אינו בא לגרוע מהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

הפסקת הכירור

552. נציב הקבילות יפסיק את בירור הקבילה אם נוכח שנתקיימה אחת העילות המצדיקות שלא לפתוח בבירורה, ויהיה רשאי להפסיקו כשענין הקבילה בא על תיקונו, או כשהקובל ביטל את קבילותו; במקרה זה יודיע בכתב לקובל, למי שהקבילה עליו ולמפקדו של אותו אדם, שהפסיק את הכירור, ויצוין את הנימוקים לכך.

תוצאות הכירור

553. (א) מצא נציב הקבילות שהקבילה היתה מוצדקת, ימסור על כך בהודעה מנומקת לקובל, לאדם שקובלים עליו, למפקדו של אותו אדם ולקצין שהרמטכ"ל הסמיכו לכך; נציב הקבילות רשאי לפרט בהודעתו את תמצית ממצאיו, ורשאי הוא להצביע על הצורך בתיקון ליקוי שהעלה הכירור, ועל הדרך לתיקונו.

(ב) הקצין כאמור בסעיף קטן (א) יודיע לנציב הקבילות בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר מחדשים מיום קבלת ההודעה, על הצעדים שנקטו.

(ג) מצא נציב הקבילות שהקבילה לא היתה מוצדקת, ימסור על כך הודעה מנומקת לקובל, לאדם שעליו קובלים ולמפקדו של אותו אדם, ורשאי הוא לפרט בה את תמצית ממצאיו.

(ד) העלה בירור הקבילה חשד שנעברה עבירה, יודיע נציב הקבילות על כך לפרקליט הצבאי הראשי.

סעיפים להודעה

554. (א) הודעה של נציב הקבילות לפי סעיף 553 (א) או (ג) לא תכלול ולא תגלה חומר או ידיעה אשר לדעת ראש הממשלה או שר הבטחון הם ענין לבטחון המדינה, או אשר לדעת ראש הממשלה או שר החוץ הם ענין ליחסי החוץ או לקשרי המסחר הבין-לאומיים של המדינה.

(ב) ראה נציב הקבילות כי הודעתו עלולה לכלול או לגלות חומר או ידיעה כאמור בסעיף קטן (א) ולא הביעו השרים את דעתם כאמור שם, יבקש נציב הקבילות את דעת ראש הממשלה, שר הבטחון או שר החוץ, לפי הענין, לפני שיתן את הודעתו.

(ג) בהודעה על תוצאות הכירור יהיה נציב הקבילות פטור מלהודיע את ממצאיו ונימוקיו -

(1) כשהקבילה היתה בענין מינוי לתפקיד פלוני או בענין העלאה בדרגה, או בענין פיטורים מהשירות;

3 ט"ח תשכ"ט, עמ' 28.

4 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

- (2) כשגילויים עלול, לדעתו, לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת הקובל;
- (3) כשיש לדעתו בגילויים משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם לפי כל דין;
- (4) כשיש לדעתו בגילויים כדי לפגוע בסדר הטוב של הצבא או במשמעתו.

- וכירות וסעדים 555. (א) החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה –
- (1) אין בהם כדי להעניק לקובל או לאדם אחר זכות או סעד בדין משמעתי או בבית דין צבאי או בבית משפט אחר שלא היו לו לפני כן;
- (2) אין בהם כדי למנוע מהקובל או מכל אדם אחר להש-תמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם; אולם אם גקבע לכך מועד בחיקוק או בפקודות הצבא לא יוארך המועד על ידי הגשת הקבילה או בירורה.
- (ב) שום בית משפט לא ייזקק לבקשת סעד נגד החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בענין קבילה.
- חובת סודיות 556. נציב הקבילות וכל אדם אחר שבעזרתו מבצע נציב הקבילות את תפקידיו חייבים לשמור בסוד כל ידיעה שהגיעה אליהם לרגל תפקידם, ולא לגלותה אלא בביצוע המוטל עליהם בחלק זה.
- דין וחשבון 557. (א) נציב הקבילות יגיש לשר הבטחון ולועדת החוץ והבטחון של הכנסת, מדי שנה, דין וחשבון על פעולותיו, שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר של קבילות.
- (ב) נציב הקבילות רשאי להגיש לשר הבטחון ולועדת החוץ והבטחון של הכנסת דין וחשבון מיוחד קודם להגשת הדין וחשבון השנתי.
- אי חלתו של הנציב 558. אין על נציב הקבילות מרות בעניני מילוי תפקידו לפי חלק זה זולת מרותו של הדין.

חלק י"ב: ביצוע ותקנות"

2. תחילתו של חוק זה כתום שלושה חודשים לאחר פרסומו ברשומות. תחילה

משה דיין
שר הבטחון

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה